

Queerowe przestrzenie za żelazną kurtyną. Przypadek Wilhelma Macha

Co będziemy robić?

Kameralny międzynarodowy zespół badawczy udostępni do publikacji online listy Wilhelma Macha do pisarzy i intelektualistów nieheteronormatywnych z Polski i Bułgarii. Listy zostaną umieszczone na stronie internetowej w formie open access. Będą im towarzyszyły słownik z biogramami pisarzy oraz wizualizacje, pokazujące czasową dynamikę, specyfikę i geografę korespondencyjnej wspólnoty queerowej. Razem z publikacją online zostanie opracowana monografia o twórczości Macha, która włączy w pole interpretacyjne utworów literackich – powieści i reportaży – także i jego epistolografie.

Jak będziemy postępować?

Zgromadzone i odnalezione w polskich i bułgarskich archiwach listy pisarza zostaną opracowane do publikacji online. Ich odpisy zostaną opatrzone przypisami wyjaśniającymi i będą poddane graficznej obróbce. Ponadto na podstawie zawartych w listach informacji formalnych i tematycznych zostaną opracowane bazy danych, które posłużą jako back-up dla stworzenia wizualizacji dokumentalnych źródeł. Wykorzystanie aplikacji ICT (konkretniej narzędzie Palladio opracowane przez Humanities + Design research lab, Uniwersytet Stanforda) na rzecz udostępnienia mapy i informacji o nieformalnej transnarodowej wspólnocie queerowej ułatwi przekaz wiedzy o procesach tworzenia się i funkcjonowania tej grupy pisarzy i intelektualistów i o przepływie idei i informacji w jej ramach. Wirtualna rekonfiguracja rękopisów ma potencjał sensotwórczy, który będzie wykorzystywany w toku interpretacji tekstów literackich Macha i odwrotnie – lektura prozy autora będzie wpływała na koncepcję wizualnej prezentacji korpusu korespondencji.

Dlaczego warto zająć się tym badaniem?

Warto podjąć badanie korespondencyjnej wspólnoty, którą współtworzył Mach oraz obszary styku jego tekstów fikcyjnych i epistolarnych, ponieważ, po pierwsze, wiemy bardzo mało o biografii zapomnianego dziś prozaika, którego archiwum jest niedostępne dla badaczy i czytelników. Po drugie, z uwagi na brak danych wciąż posługujemy się niedokładnym i mylącym obrazem sytuacji homoseksualnych twórców w krajach komunistycznych. Najczęściej badane są wpływy zachodnich przedstawicieli mniejszości seksualnych na kształt wschodnich relacji nieheteronormatywnych. Zapomina się natomiast, że blok wschodni składa się z państw, które miały zupełnie odmienny stosunek do homoseksualizmu i homoseksualnych pisarzy, a już istnienie transnarodowych queerowych wspólnot w obrębie państw socjalistycznych staje się obiektem badawczej uwagi wyjątkowo rzadko.

Jakie będą efekty projektu?

Strona internetowa będzie otwartym archiwum korespondencji Wilhelma Macha, które na pewno przyciągnie uwagę polskich i zagranicznych badaczy. Opracowany słownik biografii adresatów pisarza oraz wizualne mapy listów i towarzyszące im ustrukturyzowane dane będą stanowiły fundamentalne źródło informacji dla dalszego opisu polsko-bułgarskiej wspólnoty queerowej. Opracowane materiały pokażą polsko-bułgarskie stosunki kulturalne z lat 50. i 60. XX wieku z nowej perspektywy i uwzględnią problemy związane z płcią kulturową i tożsamością, które dotąd nie były badane. Ponadto powstanie nowa interpretacja prozy i reportaży Macha, uwzględniająca po raz pierwszy biograficzny dyskurs epistolografii autora.